

آغاز سی و هفتمین سالگرد فعالیت نهضت آزادی ایران را گرامی می‌داریم

آزادی موهبتی است الهی که خداوند به انسان خلیفه خود اعطا کرده است و هر کس آزادی را بگیرد، بزرگترین خیانت را در حق انسان مرتکب می‌شود.

(از اعلامیه تأسیس نهضت آزادی ایران، اردیبهشت ۴۰)

بیست و پنجم اردیبهشت ماه، سالروز تأسیس نهضت آزادی ایران را گرامی می‌داریم. اردیبهشت ماه امسال مصادف با شهادت سرور شهیدان و پیشوای حریت و آزادی، حضرت امام حسین علیه‌السلام، و یاران وفادار و گرانقدرش می‌باشد. نهضت آزادی ایران ضمن عرض تسلیت به مسلمانان جهان، بویژه شیعیان، و گرامیداشت یاد آن بزرگوار، بیست و پنجم اردیبهشت ماه را یادآور آمل و آرزوهای ملتی می‌داند که قرن‌ها طعم تلخ استبداد دو هزار و پانصدساله را چشیده و همواره آن را با گوشت و پوست خود لمس کرده و اکنون بیش از یک قرن است که برای ایفای حقوق انسانی و مشروع خود در راه تحقق آزادی و استقلال واقعی و عدالت اجتماعی به میدان مبارزه و نبرد بی‌امان علیه استبداد گام نهاده است، در طی این مدت، اما، هر بار که ملت ما با تلاش و فداکاری موفقیت‌های محدودی را نصیب خود کرده است، استبداد بزودی در چهره جدید، لباس تازه و رنگ دیگری، سلطه خود را بر ملت آزاده و مسلمان ایران تحمیل کرده است.

حرکت سیدجمال‌الدین اسدآبادی سرآغاز این دوره و قیام تنباکو نخستین تجلی تحمیل اراده مردم بر شاه وقت دست رد زدن بر سینه استعمار که از آستین استبداد سر درآورده بود، می‌باشد. با انقلاب مشروطیت و ایجاد محدودیت‌های قانونی در برابر سلاطین مستبد قاجار، اولین جنبش اجتماعی ملت ما برای رهایی از بند استبداد سلطنتی در مقیاس وسیعی آغاز شد، اما پیش از آنکه شکوفه‌های آزادی به درستی بشکفد، استبداد صغیر محمد علی‌شاه و حامیان خارجی و داخلی آن جنبش مشروطیت را در نطفه خفه کرد و با فریاد «وامشروع»، آزادیخواهان را سر به نیست کرد، مجلس خالی از نمایندگان مردم را به توپ بست و سربازان را در آن مستقر ساخت. پس از پیروزی مجدد انقلابیون، چندی نگذشت که باز استعمار پیر انگلیس از آستین استبداد نظامی رضاخان سربرآورد و با استفاده از هرج و مرج اواخر دوران قاجار و جنگ اول جهانی و دخالت دولت‌های بیگانه در سرنوشت کشور، ضربه کاری خود را بر مشروطیت وارد کرد و دوران استبداد سیاه بیست‌ساله آغاز شد. از آن پس، تلاش آزادیخواهانی همچون مدرس و مصدق و فریادگرانی چون سوراسرافیل، عشقی، خیابانی، فرخی یزدی، دهخدا، بهار، میرزا کوچک‌خان جنگلی و بسیاری دیگر از وطن‌خواهان و آزادی‌طلبان بر این بود که در آن دوران خفقان و سرکوب، جان بر کف، پرچم آزادی را در شرایط بسیار دشوار و سهمگین، برافراشته نگه‌دارند و به طور پنهان و آشکار دست رد بر سینه استبداد زنند.

پس از سقوط رضا پهلوی مبارزات مردمی وارد مرحله جدیدی شد. نهضت ملی شدن صنعت نفت به رهبری خردمندان و درایت سیاسی سمبل آزادیخواهی و استقلال، دکتر محمد مصدق، ملت ایران را یکپارچه علیه استعمار انگلیس بسیج کرد. در این نبرد موفقیت‌آمیز که همراه با شور و شوق و آزادی بود، ملت به تجربه دریافت که دربار وابسته پهلوی و عمال شناخته شده آن بزرگترین حافظ منافع استعمار در کشورند و استبداد از استعمار جدایی‌ناپذیر است و لذا حفظ و حراست از استقلال کشور مستلزم مبارزه‌ای همه‌جانبه علیه استبداد داخلی و کسب و پاسداری آزادی‌های قانونی است. مصدق، در مقام رهبری نهضت ملی ایران، توانست با عقب نشانیدن استعمار، آزادی را، هر چند برای مدتی کوتاه، به معنای واقعی در جامعه مستقر کند. اما استعمار، با همکاری استبداد دربار و معاضدت و خیانت نوکران خود در ایران، توانست بار دیگر از طریق کودتای ننگین انگلیسی - آمریکایی ۲۸ مرداد ۱۳۳۲ و بازگشت مجدد استبداد سیاه و استعمار آمریکا و انگلیس، ملت را به بند کشد. رژیم شاه نفت را سخاوتمندانه در اختیار شرکت‌های بین‌المللی و چندملیتی قرار داد و دوره جدیدی از سلطه استبداد شروع شد. بار دیگر آزادیخواهان به زنجیر کشیده شدند، نهضت ملی ایران سرکوب شد، احزاب و گروه‌های ملی و آزادیخواه قلع و قمع شدند و ملت نمونه دیگری از خیانت شاهان مستبد و همگامی آنان را با استعمار به عیان مشاهده کرد. اما آزادیخواهان و وطن‌دوستان ایران و ملت آزاده و مسلمان ایران در برابر این مظالم هرگز از پای ننشستند و در راستای جنبش آزادیخواهی، استقلال‌طلبی و مقاومت در برابر استبداد، نهضت مقاومت ملی ایران به همت و پایداری رادمردانی چون آیت‌الله سیدرضا زنجانی، آیت‌الله سید محمود طالقانی و مهندس مهدی بازرگان و گروه‌های زیادی از عناصر نهضت ملی ایران و احزاب و جمعیت‌ها که تسلیم در برابر استبداد را مرادف با مرگ آزادی کشور می‌دانستند، تأسیس شد و با ادامه مبارزه به شکل مخفیانه پرچم نهضت ملی ایران را برافراشته نگاه داشت و به پیش‌برد تا سرانجام در سال ۱۳۳۹، پس از هشت سال و اندی خفقان و سرکوب حکومت کودتا، زیر فشار و افکار و مقاومت ملی که از آزادی دفاع می‌کرد، فضای سیاسی کشور برای دوره‌ای کوتاه باز شد، تحرک تازه‌ای در نیروهای نهضت ملی ایران پدید آمد و دگرباره، ایران صحنه درگیری و برخورد مردم با مستبدان و استعمارگران شد. در چنان شرایطی، جمعی از آزادیخواهان مسلمان درون نهضت ملی ایران «جمعیت نهضت آزادی ایران» را که متشکل از عناصر اصلی، فعال و امیدوار نهضت مقاومت ملی و به عنوان سازمان ادامه‌دهنده آن شناخته شده بود، پایه‌گذاری کردند و نهضت موجودیت و فعالیت علنی خود را در جهت ایفای حقوق اساسی مردمی و دفاع از دستاوردهای نهضت ملی شدن صنعت نفت و رهبری آن اعلام کرد.

نهضت آزادی ایران، به عنوان یک حزب اسلامی آزادیخواه و وطن‌دوست، با توکل به عنایات خداوندی، طی سی‌وشش سال گذشته، به رغم فشارها و تنگناهایی که همواره با آنها روبرو بوده است و با وجود آنکه حکومت‌های مستبد هرگز نخواستند که موجودیت آن را به رسمیت بشناسند و بارها سران آن به محاکمه کشیده شده، به زندان‌های درازمدت محکوم شده‌اند و همواره در معرض انواع آزارهای جسمی و روحی و اتهامات و افتراهای ناروا قرار داشته‌اند، هرگز میدان را خالی نکرده، از اصول اساسی مرام خود که آزادی‌خواهی، اسلام‌خواهی و حفظ استقلال ملی است، سرافرازانه با تمام قوا دفاع کرده هیچگاه از تلاش و حرکت باز نایستاده است.

در طی مدت نزدیک به بیست سال که از استقرار جمهوری اسلامی ایران می‌گذرد، حوادث و وقایع تلخ بیشماری فرا راه نهادی شدن آزادی در کشور رخ داده و موانع اساسی بر سر راه احقاق حقوق ملت و آزادیهای مصرح در قانون اساسی برای احزاب و گروهها وجود داشته است. ولی هیچ یک از این موانع ما را از ادامه راه نهضت و تلاش برای تحقق آرمانهای تاریخی و ملی مردم عزیز میهنمان باز نداشته و سعی ما بر این بوده است که اصول قانون اساسی و آزادیهای قانونی و مشروع ملت قربانی هوا و هوس حکام و انحصارگران نشود و حریم قانون و حقوق مردم از تعرض مصون بماند.

امسال، برگزاری سی و ششمین سالروز تأسیس نهضت آزادی مقارن با انتخابات هفتمین دوره ریاست جمهوری و یکی از برهه‌های تاریخی کشور ما است. نهضت آزادی ایران بار دیگر تلاش کرد که در صحنه این مبارزه برای تحقق آزادی‌های مصرح در قانون اساسی حضور یابد تا مردم روشن‌بین و حق‌جو را نسبت به معیارهای انتخابات آزاد و سالم و به دور از دخالت افراد مسئول و غیرمسئول جلب کند تا حق از باطل، آزادی از استبداد و قانون‌گرایی از تحمیل اراده و زورگویی متمایز و مشخص گردد و مردم براساس ملاکهای روشن نگذارند که حقوق انسانی و مشروع آنها حتی زیر پوشش دین و انتخابات پایمال گردد!

شادروان مهندس بازرگان، دبیرکل فقید نهضت آزادی ایران که یادش گرامی باد، در کتاب بازیابی ارزشها می‌نویسد: «آنچه باعث تعجب و تأسف می‌شود و وحشتناک می‌باشد، این است که به استنباط‌های شخصی و نظرات سیاسی و اجرائی و به مقامات حکومتی چنان عنوان دینی و کسوت خلیفه‌ای ببوشانند که مترادف با اسلام و معادل با وحی رسول یا جانشین تمام عیار خدا و امام درآید و چنین وانمود نمایند که اختلاف و مخالفت با آنها محاربه یا خداست ... و در این شرایط باید فاتحه هر چه اندیشه و حرکت و آزادی، حقیقت، حق، کمال و ترقی و سلامت و سعادت است خواند و جامعه روی پاکی و صفا نخواهد دید. هرگز امتی که در آن حق ضعیف بدون اشکال و ترس تا حد لکنت زبان نتواند گرفته شود، از آلودگی و فساد پاک نخواهد شد. ولایت‌خدا بعضنا بعضا اربابا من دون الله».

ما بار دیگر، در آغاز ماه محرم و آغاز سی و هفتمین سال فعالیت نهضت آزادی ایران، ضمن تجدید میثاق با آرمان‌های والای پایه‌گذاران نهضت آزادی ایران و فرستادن درود بر روان مرحومان آیت‌الله طالقانی، مهندس بازرگان، رحیم عطایی، دکتر شریعتی، دکتر چمران و عباس رادنی و احمد علی‌بابایی از همه مردم شرافتمند و آزادیخواه مسلمان و وطن‌دوستان می‌خواهیم که برای تحقق آزادی و استقرار قانون و عدالت در جامعه، صف‌های خود را فشرده‌تر ساخته، با هوشیاری هر چه بیشتر به مبارزه خود ادامه دهند.

آرمان آزادی و حاکمیت ملت هرگز کهنه نمی‌شود. فراز و نشیب‌های راه رهائی ملت هرگز نباید موجب خستگی و یأس گردد.

ما مصمم و متحد، بدون ترس و وا همه از انحصارگرایان و رهنان حقوق ملت، این راه را همچنان ادامه و این پرچم را برافراشته نگه خواهیم داشت.

نهضت آزادی ایران

۲۴ اردیبهشت ماه ۱۳۷۶